

Cameragebruik

Inhoud:

1. Inleiding	p. 2
2. Doelstellingen	p. 3
2.1. Het verhogen van de veiligheid van gebruikers en werknemers	p. 3
2.2. Het toezien op de gezondheid van de gebruikers en werknemers..	p. 3
2.3. Het beschermen van goederen van gebruikers, werknemers en de voorziening	p. 4
3. Motivatie	p. 5
3.1. Beginsel van subsidiariteit	p. 5
3.2. Beginsel van de proportionaliteit	p. 5
4. Verwerking van de beelden	p. 6
5. Evaluatie	p. 7
6. Informatieplicht	p. 7
7. Inzagerecht	p. 7
8. In de praktijk/gedragscode	p. 8
Bijlage1: Registratieformulier	p. 9

1. Inleiding

Camera's duiken steeds vaker op in onze alledaagse omgeving. Ze worden ingezet om allerlei redenen. Meestal worden camera's geïnstalleerd als bewakingsinstrument of om te controleren of personen zich aan de geldende regels houden, echter er zijn ook andere doeleinden die kunnen nagestreefd worden. Zo kunnen camera's ook gebruikt worden als instrument om een zicht te krijgen op een situatie of het gedrag van een persoon, om de veiligheid van personen te controleren ...

Het inzetten van camera's, voor welke doeleinden dan ook, kan echter niet zo maar. Er zijn een aantal voorgeschreven stappen die moeten gevolgd worden voor men tot cameragebruik kan overgaan. Het hoeft namelijk geen betoog dat cameragebruik op gespannen voet kan staan met de privacy van onze gebruikers en medewerkers.

Als Intesa vzw wensen we ons aan alle wettelijke bepalingen met betrekking tot camera- toezicht te houden. Omdat we als voorziening geen onrechtmatige inbreuk willen doen op de **privacyrechten** van onze gebruikers/medewerkers willen we een procedure uitschrijven waarin men kan terugvinden op welke manier cameragebruik legitiem kan ingezet worden in onze voorziening.

We willen er al meteen op duiden dat het gaat om het maken van beelden van onze gebruikers. Er zullen dus **geen beelden gemaakt worden met de intentie om werknemers of derden te controleren**.

Er zal binnen onze voorziening zowel gewerkt worden met **vaste** en **mobiele camera's**.

Vaste camera's:

De camera is vast geïnstalleerd. De opnames gebeuren volgens een bepaalde systematiek. De camera's filmen continu, opnames worden enkel gemaakt als er beweging geregistreerd wordt.

Mobiele camera's

Camerabewaking geldt voor een afgebakende periode. De camera wordt enkel voor deze afgebakende periode geïnstalleerd.

Verder in deze visietekst zal er regelmatig een onderscheid gemaakt worden tussen deze twee opnamevormen. Indien dit onderscheid niet expliciet vernoemd wordt geldt de uitleg voor beide opnamevormen.

De **camera's** waar onze voorziening momenteel over beschikt zijn:

- Drie vaste camera's die geïnstalleerd zijn in de gangen op de eerste verdieping van huis 1, huis 2 en huis 3 in de Herkvallei.
- Drie vaste camera's die geïnstalleerd zijn in de afzonderingsruimtes in de Herkvallei
- Drie vaste camera's die buiten in de Herkvallei geïnstalleerd zijn: een camera die de ingang en parkeerruimte overziet, een camera die de uitrit overziet en een derde camera die het binnenplein overziet.
- twee mobiele camera's in de Herkvallei
- 6 vaste camera's in huis 82: hal boven, hal beneden, gang beneden, gang eerste verdieping, gang tweede verdieping, living
- 1 vaste camera die buiten in huis 82 geïnstalleerd is: een camera die het terras en de tuin overziet.

2. Doelstellingen

Zoals hierboven aangehaald kan camerabewaking niet zo maar opgestart worden. Om in overeenstemming te zijn met de privacywetgeving is het noodzakelijk dat er wordt aangegeven wat we willen bereiken met het cameratoezicht. Dit wordt binnen de wetgeving ook benoemd als het **beginsel van finaliteit**.

Binnen Intesa vzw opteren we ervoor om cameratoezicht enkel in te schakelen om volgende doelstellingen na te streven:

- Het verhogen en controleren van de **veiligheid** van de gebruikers en werknemers
- Het toezien op de **gezondheid** van de gebruikers
- Het **beschermen** van goederen van gebruikers, werknemers en de voorziening

We zullen nu kort ingaan op de zopas vermelde doelstellingen.

2.1. Het verhogen van de veiligheid van de gebruikers en werknemers

Onder veiligheid verstaan wij:

- de mate van afwezigheid van potentiële oorzaken van een gevaarlijke situatie
- de mate van aanwezigheid van beschermende maatregelen tegen deze potentiële oorzaken

Onder potentiële oorzaken kan het gedrag van gebruikers verstaan worden: agressie, seksueel grensoverschrijdend

gedrag, pesten ... Het is niet altijd mogelijk om deze potentiële oorzaken onder controle te krijgen, daarom trachten we ook een aantal beschermende maatregelen te treffen zoals bijv. cameragebruik.

Veiligheid heeft steeds een subjectieve component: de aanwezigheid van een camera kan het gevoel van veiligheid en dus het welbevinden verhogen.

2.2. Het toezien op de gezondheid van de gebruikers of werknemers

Gezondheid willen we in deze visietekst niet te eng opvatten. Om gezondheid te definiëren gebruiken we de definitie van de Wereldgezondheidsorganisatie: Gezondheid is een toestand van volledig lichamelijk, geestelijk en maatschappelijk welzijn en niet slechts de afwezigheid van ziekte of andere lichamelijke gebreken.

Wanneer dus het lichamelijke, geestelijke of maatschappelijke welzijn van een persoon in gevaar komt en andere observatietechnieken niet mogelijk of uitgeput zijn, is het mogelijk om **na overleg** op een teamvergadering over te gaan tot het installeren van een mobiele camera.

Speciale aandacht willen we vestigen op het gebruiken van camera's om probleemgedrag te observeren. Het stellen van probleemgedrag kan, wanneer we bovenstaande definitie hanteren, gezien worden als een toestand waarin er geen sprake is van volledig lichamelijk, geestelijk en maatschappelijk welzijn.

Cameratoezicht kan gebruikt worden om zicht te krijgen op de vorm, frequentie, intensiteit en duur van het probleemgedrag.

Vorm

= de wijze waarop het probleemgedrag zich manifesteert. Het is hierbij niet enkel de bedoeling dat we zicht krijgen op de handeling, maar ook op de aanloop ernaar. Het doel is een patroon te ontdekken zodat er preventief kan ingegrepen worden en het probleemgedrag vermeden kan worden.

Frequentie

= het aantal keren dat het probleemgedrag voorkomt in een bepaalde periode.

Intensiteit

= de kracht en de snelheid waarmee het gedrag zich voordoet. Daarbij kijkt men ook naar de plaats die het gedrag inneemt binnen iemands aandachtsveld.

Duur

= de tijdspanne tussen de aanvang en het einde van het probleemgedrag.

2.3. Het beschermen van goederen van gebruikers, werknemers en de voorziening

Bescherming van goederen wordt gezien als het trachten te voorkomen van diefstal, wegnemen van voorwerpen, vandalisme, inbraak, beschadiging van persoonlijke spullen, spullen van anderen of van de voorziening, ...

Camerabewaking kan ingeschakeld worden als een preventieve maatregel. Het is namelijk mogelijk dat de dreiging van betrapte te worden er toe leidt dat goederen niet meer beschadigd of ontvreemd worden.

Daarnaast kan camerabewaking ook ingeschakeld worden om degene die de beschadiging heeft aangericht of iets ontvreemd heeft te identificeren.

3. Motivatie

De inbreuk op de privacy door cameragebruik is niet gering. Camerabewaking binnen onze voorziening gaat om camerabewaking in een in principe niet voor het publiek toegankelijke besloten plaats. Om aan de wetgeving die hieromtrent bestaat te voldoen is het belangrijk dat er wordt beargumenteerd waarom er tot cameragebruik binnen onze voorziening wordt overgegaan.

3.1. Beginsel van subsidiariteit

- Het is aangewezen om te motiveren waarom cameragebruik het gepaste en noodzakelijke middel is om de hierboven vermelde doelstellingen te bereiken.
- Om een doel te bereiken moet het lichtste middel worden ingezet.

Dit houdt in dat we aan de hand van een probleemanalyse bepalen welke maatregelen kunnen genomen worden om het probleem, in de mate van het mogelijke, op te lossen. Enkel wanneer aangetoond kan worden dat met lichtere maatregelen niet het gewenste of beoogde resultaat bereikt wordt en al deze maatregelen zijn uitgeput kan er overgegaan worden tot cameragebruik.

3.2. Beginsel van de proportionaliteit

Er moet gemotiveerd worden dat er een evenwicht is tussen de verhoging van de veiligheid en het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Binnen onze voorziening wordt camerabewaking enkel toegestaan indien deze bijdraagt tot het nastreven van één of meerdere van de hierboven beschreven doelstellingen. Er zal onder geen beding toestemming gegeven worden om beelden te maken die de intentie hebben om de intimiteit van een persoon te schaden, noch zullen er beelden gemaakt worden om informatie op te doen over de filosofische, religieuze, politieke, syndicale gezindheid, etnische of sociale origine en het seksuele leven.

We stellen de camera's zo op dat het maken van beelden die niet bijdragen aan de hierboven vermelde doelstellingen zo beperkt mogelijk blijven.

4. Verwerking van de beelden

De eindverantwoordelijkheid voor cameragebruik ligt steeds bij de directie en de respectievelijke clustermanagers.

Zowel permanente als tijdelijke opnames kunnen bekeken worden door het begeleidend personeel dat op dienst is. De desgewenste verwerking en terugkoppeling van deze opnames verloopt via de clustermanager en bij eventuele afwezigheid van de clustermanager door de directie.

Indien er iets op de beelden wordt vastgesteld wat onder de hierboven aangehaalde doelstellingen valt, is het noodzakelijk dit mede te delen aan je clustermanager en/of directie. Hij/zij zal deze beelden opvragen en bekijken. Hij/Zij zal oordelen of het opportuun is om beelden naar gebruikers of het team terug te koppelen. Indien terugkoppeling opportuun wordt geacht zal hij/zij een selectie maken van beelden die hij/zij terugkoppelt. De bewaartermijn van de beelden bedraagt 1 maand. Na deze periode zorgt de directie ervoor dat de beelden overschreven of gewist worden. De bewaartermijn kan overschreden worden indien de beelden bewijzen kunnen leveren van een misdrijf of van schade of tot het identificeren van een dader, een ordeverstoorder, een getuige of een slachtoffer. Ook indien er

toestemming wordt gegeven door de belangenbehartiger van de gefilmde persoon of de gefilmde persoon zelf kunnen de beelden langer dan 1 maand bewaard worden.

De gebruikers en werknemers moeten ingelicht worden over het permanente camera gebruik.

Bij een tijdelijke opname (mobiele camera) moeten de personen die geobserveerd worden, ingelicht worden van opname via de picto's en ev. via de bewonersvergadering/teamvergadering. Het is hierbij aangewezen om de observatieperiode lang genoeg te voorzien.

Kopiëren van beelden wordt niet toegestaan.

5. Evaluatie

Omdat camerabewaking een ingrijpende maatregel is, is een degelijke evaluatie van het cameragebruik noodzakelijk.

Evaluatie moet niet enkel gezien worden als productevaluatie ook het proces moet steeds geëvalueerd worden. Het gaat met andere woorden niet enkel om de beelden die de camera oplevert, ook gaat het om het afwegen van alternatieve methodes, plaatsing van de camera, op welke manier wordt cameragebruik aangegeven, hoe wordt er omgegaan met gemaakte beelden...

Na evaluatie kan indien nodig de procedure aangepast worden, dit gebeurt sowieso standaard om de 5 jaar.

Bij opstart van de camera's voorzien we al na drie maanden een eerste evaluatie.

6. Informatieplicht

Wanneer er wordt overgegaan tot camerabewaking is het opportuun dat dit wordt medegedeeld aan de personen die de plaats waar er een camera hangt betreden. Het is minimaal vereist dat het wettelijke voorziene pictogram wordt aangebracht bij de toegang tot de voor het publiek niet toegankelijke besloten plaats. Het geven van informatie wordt verder uitgebreid met het inlichten van de gebruikers, de medewerkers, het inlichten van het netwerk van de gebruikers en het inlichten van de logistieke diensten.

7. Inzagerecht

Wanneer een persoon gefilmd wordt door een camera heeft deze persoon inzagerecht op de gemaakte beelden. Dit inzagerecht kan aangevraagd worden door de persoon zelf of door iemand die zijn belangen behartigt, indien de persoon zelf niet in de mogelijkheid is zijn vraag kenbaar te maken. Medewerkers kunnen ondersteuning vragen van een vakbondsafgevaardigde bij het bekijken van gemaakte beelden. Deze aanvraag dient gedaan te worden bij de persoon die de eindverantwoordelijkheid draagt voor het cameratoezicht, namelijk de clustermanager en/of bij de directie.

- De Wet bepaalt dat Intesa aangifte moeten doen van de verwerking van persoonsgegevens onder de vorm van beelden bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

- De ondernemingsraad en gebruikersraad worden op de hoogte gebracht van het cameragebruik. Deze visietekst zal tevens toegevoegd worden aan het arbeidsreglement en aan de visieteksten in het kwaliteitshandboek.

8. In de praktijk/ gedragscode

1. Opnames kunnen enkel gebeuren na overleg met de clustermanager, de directie (of de orthopedagoge bij mobiele opnames). Het dient besproken te worden op een teamvergadering of zorgoverleg.

2. Opnames moeten minimum bekend worden gemaakt door een pictogram. Communicatie kan ook via bewonersvergadering, teamvergadering en/of wettelijke vertegenwoordiger.

3. Opnames

mobiele camera-opnames	Vaste camera-opnames
- de clustermanager of directie vult het document in (zie bijlage 1)	- de clustermanager of directie vult het document in (zie bijlage 1)
- de begeleider op dienst of de clustermanager bekijken de beelden	- de begeleider op dienst of de clustermanager bekijken de beelden
- bij vaststellen van bedenkingen en eigenaardigheden door de begeleider worden deze teruggekoppeld naar de clustermanager en/of directie die de beelden verwerkt en beslist wat er met de beelden wordt gedaan.	- bij vaststellen van bedenkingen en eigenaardigheden door begeleiding worden deze teruggekoppeld naar de clustermanager of directie, die de beelden verwerkt en beslist wat er met de beelden wordt gedaan.

- Er kan echter enkel worden overgegaan tot het in real time bekijken van de beelden indien het noodzakelijk is om onmiddellijk te kunnen ingrijpen bij misdrijven, schade of ordeverstoring. In alle andere situaties zullen de beelden opgeslagen worden

4. Evaluatie van het cameragebruik

- Voor vaste camera's: bij aanvang gebruik camera's doen we een eerste evaluatie na drie maanden via de ondernemingsraad, de gebruikersraad en het zorgoverleg. Daarna doen we om het half jaar een evaluatie op de ondernemingsraad en het zorgoverleg en jaarlijks op de gebruikersraad (agenderen als op te volgen actie voor deze overlegorganen)

- Bij tijdelijke opnames: evaluatie na beëindiging van de observatieperiode

**Bijlage1:
Registratieformulier
(In te vullen door clustermanager of directie)**

Identificatie Afdeling, gebruiker:
Naam clustermanager/directielid:
Datum start opnames:
Plaats van installatie:
Periode van observatie:

- Tijdelijke camera-opname (mobiele camera)
- Permanente camera-opname (vaste camera)

MOTIVATIE

Probleemanalyse:
.....
.....
.....
.....

Eerder ingezette maatregelen zonder gewenst resultaat:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

DOELSTELLING (beginsel van finaliteit)

Het verhogen en controleren van de veiligheid van de gebruikers of werknemers.
Beschrijving (Potentiële oorzaak):
.....
.....

Het toezien op de gezondheid van de gebruikers.
Beschrijving (Lichamelijk, geestelijk of maatschappelijk welzijn):
.....
.....

Het beschermen van goederen van gebruikers, werknemers en de voorziening.
Beschrijving:
.....
.....

De familie/gebruiker en eventuele derden zijn op de hoogte van het gebruik van camera's. Ja/nee
Verantwoording:
.....
.....

EVALUATIE

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....